Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kümnes koda)

1. veebruar 2017 [1]

Apellatsioonkaebus — Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 181 — Kahju hüvitamise nõue — Horvaatia Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise akt — Kohtusüsteemi reformistrateegiaga seotud kohustused — Kohtutäituri kutseala loomine, millele järgnes selle kutseala kaotamine — Kohtutäituriteks nimetatud isikutele tekitatud kahju — Horvaatia Vabariigi kohustuste nõuetekohane järelevalve Euroopa Komisjoni poolt — Hagi rahuldamata jätmine — Osaliselt ilmselgelt vastuvõetamatu ja osaliselt ilmselgelt põhjendamatu apellatsioonkaebus

Kohtuasjas C-239/16 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 25. aprillil 2016 esitatud apellatsioonkaebus,

Ante Šumelj, elukoht Zagreb (Horvaatia),

Dubravka Bašljan, elukoht Zagreb,

Đurđica Crnčević, elukoht Sv. Ivan Zelina (Horvaatia),

Miroslav Lovreković, elukoht Križevci (Horvaatia),

Drago Burazer, elukoht Zagreb,

Nikolina Nežić, elukoht Zagreb,

Blaženka Bošnjak, elukoht Sv. Ivan (Horvaatia),

Bosiljka Grbašić, elukoht Križevci,

Tea Tončić, elukoht Pula (Horvaatia),

Milica Bjelić, elukoht Dubrovnik (Horvaatia),

Marijana Kruhoberec, elukoht Varaždin (Horvaatia),

Davor Škugor, elukoht Sisak (Horvaatia),

Ivan Gerometa, elukoht Vrsar (Horvaatia),

Kristina Samardžić, elukoht Split (Horvaatia),

Sandra Cindrić, elukoht Karlovac (Horvaatia),

1 — Kohtumenetluse keel: horvaatia.

Sunčica Gložinić, elukoht Varaždin,

Tomislav Polić, elukoht Kaštel Novi (Horvaatia),

Vlatka Pižeta, elukoht Varaždin,

esindaja: *odvjetnik* M. Krmek,

apellandid,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: S. Ječmenica ja G. Wils, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president M. Berger (ettekandja), kohtunikud A. Borg Barthet ja E. Levits,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 181,

on teinud järgmise

määruse

1 Ante Šumelj, Dubravka Bašljan, Đurđica Crnčević, Miroslav Lovreković, Drago Burazer, Nikolina Nežić, Blaženka Bošnjak, Bosiljka Grbašić, Tea Tončić, Milica Bjelić, Marijana Kruhoberec, Davor Škugor, Ivan Gerometa, Kristina Samardžić, Sandra Cindrić, Sunčica Gložinić, M. Tomislav Polić ja Vlatka Pižeta paluvad oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 26. veebruari 2016. aasta otsuse Šumelj jt *vs.* komisjon (T-546/13, T-108/14 ja T-109/14, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2016:107), millega jäeti rahuldamata nende hagi nõudega hüvitada kahju, mis neile tekitati Euroopa Komisjoni süülise käitumise tõttu Horvaatia Vabariigi ühinemiskohustuste üle järelevalve teostamisel.

I. **Liidu õigus**

2 Akti Horvaatia Vabariigi ühinemistingimuste ning Euroopa Liidu lepingus, Euroopa Liidu toimimise lepingus ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus tehtavate muudatuste kohta (ELT 2012, L 112, lk 21, edaspidi „ühinemisakt“), mis on lisatud lepingule Euroopa Liidu liikmesriikide ning Horvaatia Vabariigi vahel Horvaatia Vabariigi ühinemise kohta Euroopa Liiduga (ELT 2012, L 112, lk 10, edaspidi „ühinemisleping“), artiklis 36 on sätestatud:

„1. Komisjon jälgib tähelepanelikult kõigi Horvaatia poolt ühinemisläbirääkimistel võetud kohustuste, sealhulgas nende kohustuste täitmist, mis tuleb täita enne ühinemiskuupäeva või ühinemiskuupäevaks. Komisjoni järelevalve hõlmab seiretabelite korrapärast ajakohastamist, ühelt poolt Euroopa ühenduste

ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Horvaatia Vabariigi vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu […] alusel peetavat dialoogi, vastastikuseid hindamismissioone, ühinemiseelset majandusprogrammi, fiskaalteatisi ja vajaduse korral varase hoiatamise kirjade saatmist Horvaatia ametiasutustele. 2011. aasta sügisel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule eduaruande. 2012. aasta sügisel esitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule tervikliku seirearuande. Seireprotsessi jooksul tugineb komisjon liikmesriikide esitatud teabele ja võtab vajaduse korral arvesse ka rahvusvaheliste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esitatud teavet.

Komisjon keskendub seireprotsessi käigus eelkõige Horvaatia võetud kohustustele kohtusüsteemi ja põhiõiguste valdkonnas (VII lisa), sealhulgas saavutatud tulemustele kohtusüsteemi reformi ja tõhususe, sõjakuritegudega seotud kohtuasjade erapooletu käsitlemise ja korruptsioonivastase võitluse valdkonnas.

[…]

Komisjon esitab oma korrapäraste seiretabelite ja aruannete lahutamatu osana iga kuue kuu järel kuni Horvaatia ühinemiseni hinnangud Horvaatia poolt nimetatud valdkondades võetud kohustuste täitmise kohta.

2. Nõukogu võib komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega võtta kõik vajalikud meetmed, kui seireprotsessi ajal tuvastatakse muret tekitavaid küsimusi. […]“.

3 Vastavalt ühinemisakti VII lisale „Horvaatia Vabariigi poolt ühinemisläbirääkimiste käigus võetud konkreetsed kohustused (osutatud ühinemisakti artikli 36 lõike 1 teises lõigus)“ (edaspidi „kohustus nr 1“) on Horvaatia Vabariigil kohustus „[j]ätkuvalt tagada kohtusüsteemi reformistrateegia ja tegevuskava tõhus rakendamine“.

4 Ühinemisakti artiklit 36 kohaldatakse vastavalt ühinemislepingu artikli 3 lõikele 5 alates selle lepingu allkirjastamise kuupäevast, see tähendab 9. detsembrist 2011.

II. **Vaidluse taust**

5 Vaidluse tausta on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 4–32 ja selle võib kokku võtta järgmiselt.

6 Horvaatia Vabariigi ühinemiseks liiduga avati 30. juunil 2010 läbirääkimised ühinemisläbirääkimiste 23. peatüki „Kohtusüsteem ja põhiõigused“ osas.

7 Pikendades kohtusüsteemi reformi tegevuskava (edaspidi „2010. aasta tegevuskava“), milles oli eelkõige ette nähtud kohtutäituri kutseala loomine, võttis Horvaatia parlament 23. novembril 2010 vastu täitemenetluse seaduse (ovršni zakon) ja kohtutäiturite seaduse (zakon o javnim ovršiteljima), millega loodi kohtuotsuste täitmise uus kord. Kohtutäiturite seaduse mitmete sätete jõustumine määrati aga kindlaks hilisemale kuupäevale. Ka võttis Horvaatia parlament 15. detsembril 2010 vastu kohtusüsteemi reformistrateegia ajavahemikuks 2011–2015 (edaspidi „kohtusüsteemi reformistrateegia 2011–2015“), milles täpsustati muu hulgas, et kohtuotsuste sundtäitmine antakse üle kohtutäituritele.

8 Pärast seda kui 19. augustil 2011 oli avaldatud teade kandidaatide esitamiseks kohtutäituri ametikohtadele nimetamiseks Horvaatia justiitsministri poolt, nimetati apellandid, kes olid edukalt läbinud vastava konkursi, kohtutäituriteks ja nad said loa oma tegevusega alustamiseks.

9 Ühinemisleping Euroopa Liidu liikmesriikide ning Horvaatia Vabariigi vahel, mille Horvaatia Vabariik ratifitseeris 2012. aasta jaanuaris, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 24. aprillil 2012. Ühinemislepingule lisatud ühinemisakti artiklis 36 on ette nähtud, et komisjon jälgib Horvaatia Vabariigi poolt ühinemisläbirääkimistel võetud kohustuste täitmist.

10 Horvaatia parlament otsustas 22. detsembril 2011 lükata täitemenetluse seaduse ja kohtutäiturite seaduse kohaldamise edasi. Horvaatia ametiasutused saatsid komisjonile 2012. aasta mais selgitused kohtuotsuste täitmise süsteemi reformi kohta ja vastavate seaduste eelnõud. 21. juunil 2012 lükati kohtutäiturite seaduse jõustumine uuesti edasi. Lõpuks tunnistati 28. septembri 2012. aasta seadusega kohtutäiturite seadus kehtetuks, see kutseala kaotati alates 15. oktoobrist 2012.

11 Komisjon selgitas 26. märtsi 2013. aasta aruandes, et Horvaatia Vabariik võttis vastu uued õigusaktid kohtuotsuste täitmise valdkonnas, et tagada kohtuotsuste rakendamine ja vähendada kohtuotsuste täitmiseks algatatud asjade jääki. Euroopa Liidu Nõukogu tervitas 22. aprillil 2013 seda komisjoni seirearuannet.

12 Horvaatia Vabariigist sai liidu liige 1. juulil 2013.

III. **Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus**

13 Apellandid esitasid hagiavaldused Üldkohtu kantseleisse 20. septembril 2013 (kohtuasi T-546/13) ja 17. veebruaril 2014 (kohtuasjad T-108/14 ja T-109/14), nõudes liidu vastutuse tuvastamist nendele väidetavalt tekitatud kahju eest ning selle kahju eest summa kindlaksmääramist.

14 5. mai 2014. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-546/13, T-108/14 ja T-109/14 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks ning selles kohtuastmes menetlust lõpetava kohtulahendi tegemiseks.

15 Üldkohus jättis hagid vaidlustatud kohtuotsusega põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

IV. **Poolte nõuded**

16 Oma apellatsioonkaebuses paluvad apellandid Euroopa Kohtul:

— nõustuda apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud argumentidega, ja

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

17 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— esimese võimalusena jätta apellatsioonkaebus ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata, ja

— mõista apellatsioonimenetluse kohtukulud välja apellantidelt.

V. **Apellatsioonkaebus**

18 Apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitavad apellandid sisuliselt kaks väidet, millest esimene puudutab ühinemisakti artikli 36 ning teine ELTL artiklite 13 ja 17 rikkumist.

19 Kodukorra artiklist 181 tuleneb, et kui apellatsioonkaebus on tervikuna või osaliselt ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt põhjendamatu, võib Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist igal ajal jätta apellatsioonkaebuse põhistatud määrusega ning suulist menetlust algamata tervikuna või osaliselt rahuldamata.

20 Seda võimalust tuleb käesolevas kohtuasjas kasutada.

A. **Esimene väide, et on rikutud ühinemisakti artiklit 36**

21 Esimeses väites väidavad apellandid sisuliselt, et vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus, oleks komisjon pidanud ühinemisakti artikli 36 lõike 1 kohaselt tuvastamata, et Horvaatia ametiasutused ei täitnud oma kohustusi, kuna nad lükkasid edasi kohtutäiturite seaduse jõustumise ja seejärel tunnistasid selle kehtetuks, ning tegema ettepaneku nõukogule vajalike meetmete võtmiseks sama artikli lõike 2 alusel. Nimelt asus Üldkohus ekslikult seisukohale, et kohustusega nr 1 ei peeta silmas kohtusüsteemi konkreetset reformistrateegiat ja tegevuskava.

22 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46–48 otsustas Üldkohus sisuliselt, et kohustusega nr 1, millega nähakse ette, et Horvaatia Vabariik peab jätkuvalt tagama oma kohtusüsteemi reformistrateegia ja tegevuskava tõhusa rakendamise, ei peeta silmas kohtusüsteemi konkreetset reformistrateegiat ja tegevuskava. Sellist üldist mainimist asjaomases kohustuses selgitab asjaolu, et ühinemisakti allkirjastamise ja tegeliku ühinemise vahele jäänud ajavahemikul ning eelkõige ühinemisläbirääkimistel võetud kohustuste täitmise jälgimisel sellel ajavahemikul olid liidu ametiasutused ja ühinev riik omavahel kogu aeg kontaktis. Nende kontaktide puhul oli kindlasti tegemist kahe poole vaheliste kohandamistega.

23 Lisaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 49–51 eelkõige, et ühinemisakti VII lisas osundatud reformistrateegia ja tegevuskava ei viidanud üksnes kohtusüsteemi reformistrateegiale 2011–2015 ja 2010. aasta tegevuskavale, kusjuures 2010. aasta tegevuskava määras peamiselt kindlaks lühiajalised eesmärgid, mis tuli ellu viia 2010. aastal, ning seetõttu tuli kindlasti kuni tegeliku ühinemiskuupäevani jälgida uut kava, ning järelikult ei tulene kohustusest nr 1 Horvaatia ametiasutustele kohustust luua kohtutäituri kutseala.

24 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb apellatsioonkaebuses näidata täpselt selle kohtuotsuse kritiseeritavad osad, mille tühistamist nõutakse, samuti seda nõuet konkreetselt põhjendavad õiguslikud argumendid (vt eelkõige kohtuotsus, 5.3.2015, Ezz jt *vs.* nõukogu, C-220/14 P, EU:C:2015:147, punkt 111 ja seal viidatud kohtupraktika). Nendele nõuetele ei vasta väide, mis ei sisalda õiguslikke argumente selle kohta, kuidas Üldkohus on õigusnormi rikkunud, ning mille puhul on tegemist pelga taotlusega vaadata uuesti läbi esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldus, mis rikub nii Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas kui ka kodukorras sätestatud nõudeid (vt selle kohta kohtuotsus, 13.9.2007, Il Ponte Finanziaria *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, C-234/06 P, EU:C:2007:514, punktid 45 ja 46).

25 Pealegi tuleneb ELTL artikli 256 lõike 1 teisest lõigust ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust, et ainult Üldkohus on pädev esiteks fakte tuvastama – välja arvatud juhul, kui tema tuvastatu sisuline ebaõigsus tuleneb temale esitatud toimiku materjalidest – ja teiseks fakte hindama. Kui Üldkohus on fakte tuvastanud või hinnanud, on Euroopa Kohus vastavalt ELTL artiklile 256 pädev kontrollima nende faktide õiguslikku kvalifikatsiooni ja Üldkohtu poolt neist tuletatud õiguslikke tagajärgi (vt eelkõige Euroopa Kohtu presidendi määrus, 6.10.2015, Cap Actions SNCM *vs.* komisjon, C-418/15 P(I), EU:C:2015:671, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Apellandid ei esita aga käesolevas väites esiteks konkreetseid õiguslikke argumente, mis näitaks, et Üldkohus rikkus õigusnormi. Nimelt piirduvad nad selle väitmisega, et Üldkohus tegi vea, kui ta kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 47–51, et kohustusega nr 1 ei peeta silmas kohtusüsteemi konkreetset reformistrateegiat ja tegevuskava. Sellegipoolest ei esita nad ühtegi konkreetset argumenti selleks, et tuua esile viga, mida Üldkohus nendes vaidlustatud kohtuotsuse punktides tegi.

27 Teiseks tuleb märkida, et kui apellandid väidavad sellega seoses apellatsioonkaebuse punktis 9, et Horvaatia Vabariik ei võtnud kunagi vastu muud kohtusüsteemi reformistrateegiat ja tegevuskava peale kohtusüsteemi reformistrateegia 2011–2015 ja 2010. aasta tegevuskava, siis nad ei selgita, kuidas võiks see mõjutada vaidlustatud kohtuotsuse punktides 47–51 sisalduvate Üldkohtu järelduste põhjendatust. Igal juhul on nende argumentide eesmärk tegelikult seada kahtluse alla Üldkohtu antud hinnang faktilistele asjaoludele, ilma siiski kinnitamata, et Üldkohus faktilisi asjaolusid moonutas.

28 Eeltoodut arvestades tuleb esimene väide ilmselge vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata.

B. **Teine väide, et on rikutud ELL artikleid 13 ja 17**

29 Teises väites heidavad apellandid Üldkohtule ette, et ta tuvastas esiteks ekslikult, et ELL artikkel 13 ei ole antud juhul asjakohane ning teiseks, et kuna komisjon ei tekitanud apellantides põhjendatud ootusi, ei rikkunud ta ELL artikleid 13 ja 17 ega õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Nad väidavad, et kuna komisjon rikkus õiguskindluse üldpõhimõtet, rikkus ta ka ELL artiklit 13. Pealegi, kuna komisjon ei tegutsenud ELL artikliga 17 kooskõlas, jättes eelkõige tagamata, et Horvaatia Vabariik kohaldab õigesti liidu õigust, rikkus komisjon samuti seda artiklit. Apellandid on nimelt arvamusel, et ühinemisleping, mis näeb ette riigi kohustuse luua kohtutäituri kutseala, tagab neile eelkõige õiguse teha tööd, mis tähendab, et nad võivad seega õiguspäraselt loota, et nad alustavad nende ülesannete täitmist, milleks nad ametisse nimetati.

30 Selle väitega seoses on piisav, kui tõdeda, et apellantide esitatud kõik argumendid väite põhjenduseks põhinevad eeldusel, mille kohaselt ühinemisakti artikkel 36 pani Horvaatia ametiasutustele kohustuse luua kohtutäituri kutseala. Käesoleva kohtumääruse punktis 23 aga selgub, et Üldkohus tuvastas, et sellist kohustust ei olnud, ning apellandid ei ole suutnud seda järeldust ümber lükata. Järelikult on see väide ilmselgelt põhjendamatu.

31 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et käesoleva apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud mõlemad väited tuleb tagasi lükata ning apellatsioonkaebus tuleb tervikuna rahuldamata jätta, kuna osaliselt on see ilmselgelt vastuvõetamatu ja osaliselt ilmselgelt põhjendamatu.

VI Kohtukulud

32 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb käesoleva menetluse kohtukulud apellantidelt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Ante Šumelj'ilt, Dubravka Bašljan'ilt, Đurđica Crnčević'ilt, Miroslav Lovreković'ilt, Drago Burazer'ilt, Nikolina Nežić'ilt, Blaženka Bošnjak'ilt, Bosiljka Grbašić'ilt, Tea Tončić'ilt, Milica Bjelić'ilt, Marijana Kruhoberec'ilt, Davor Škugor'ilt, Ivan Gerometa'lt, Kristina Samardžić'ilt, Sandra Cindrić'ilt, Sunčica Gložinić'ilt, Tomislav Polić'ilt jaVlatka Pižeta'lt.

Allkirjad